

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

การประเมินความเสี่ยงที่ทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
องค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด

ความเสี่ยงการทุจริตหมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนร่วม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตการออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ : แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ PreDecision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ PostDecision

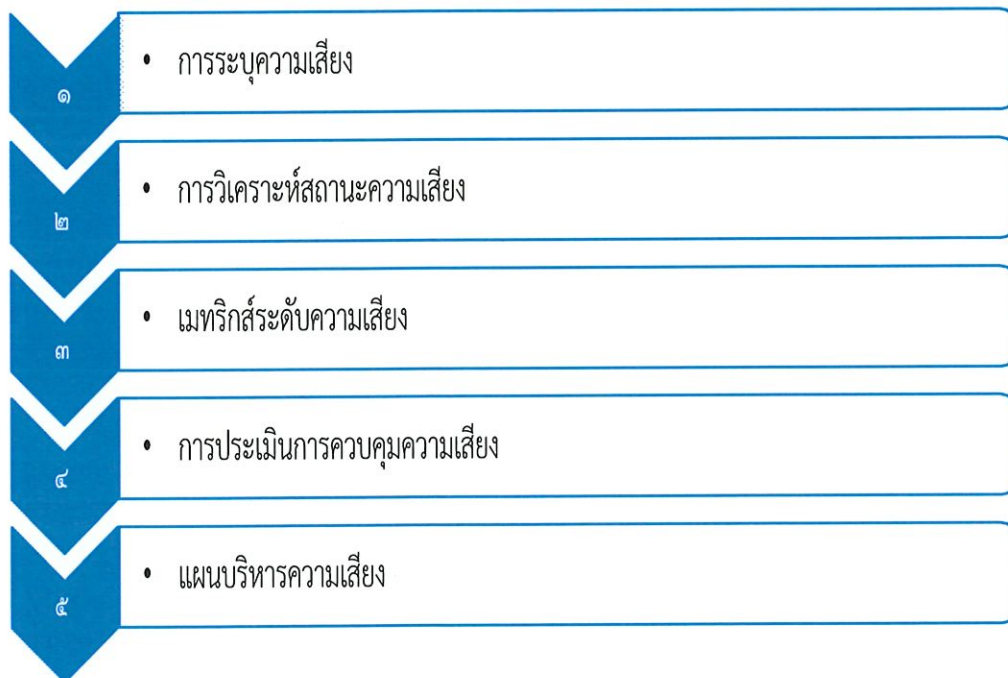
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตองค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริตแบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชน หรืออนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

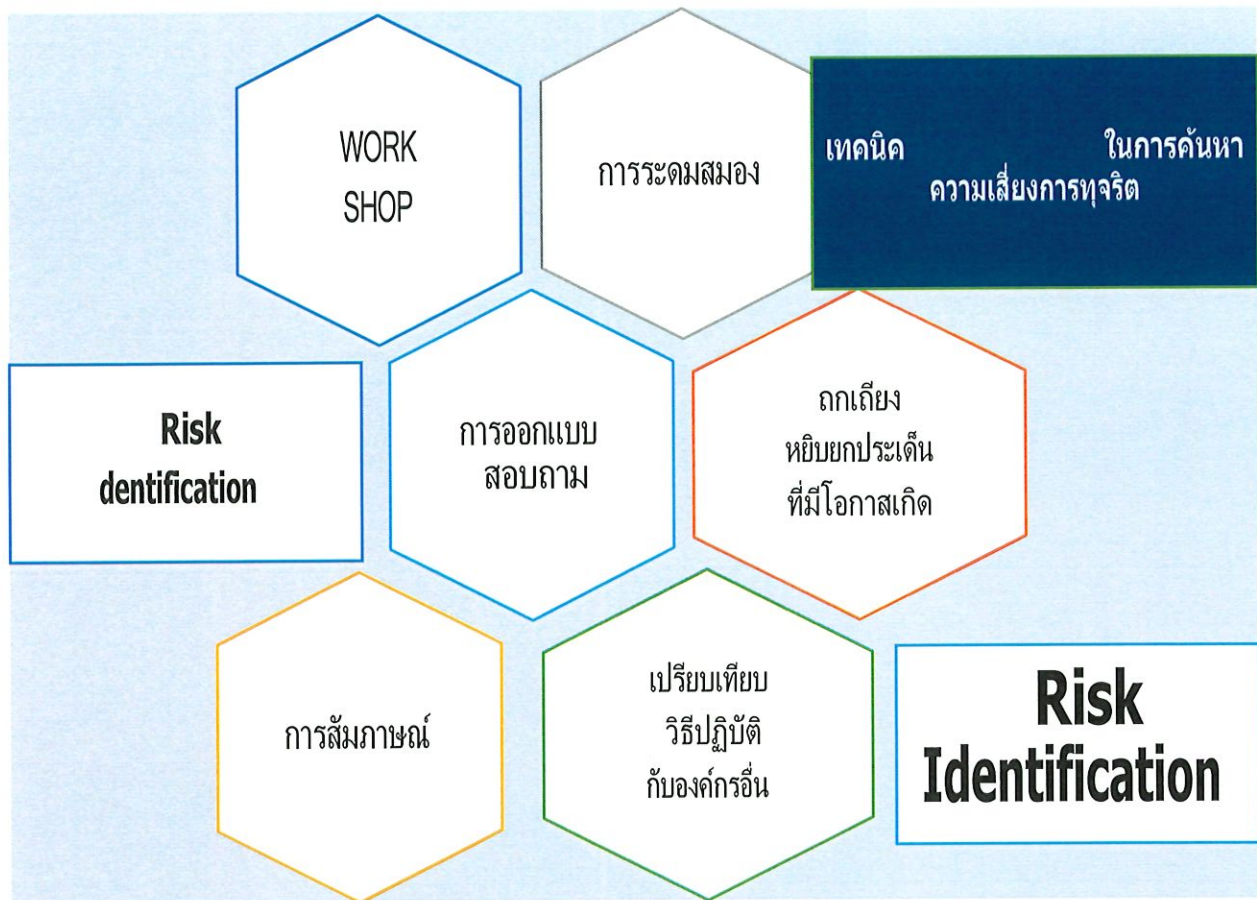

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของ กระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามี ความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกัน หรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหาพฤติกรรมที่เคยรับรู้เคยเกิดมาก่อน/คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้นหรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าใน อนาคตปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้าน ความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน

๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสียง(Degree of Risk)แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียง(Likelihood)กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ(Impact)ของความเสียงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ)กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสียง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสียง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสียงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสียงระดับสูง(High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสียงระดับปานกลาง(Moderate Risk : M)	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสียงระดับต่ำ(Low Risk :L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสียงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสียง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสียงจากโอกาสที่จะเกิดความเสียง(Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น(Impact) และขอบเขตของระดับความเสียงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสียง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ
(Likelihood x Impact)

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่งดังนี้

ระดับความเสียง	คะแนนระดับความเสียง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสียงสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ	แดง
เสียงสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสียง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสียง แต่มีมาตรการควบคุมความเสียง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสียง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕
	๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเสี่ยงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่
- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน	ระดับความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
๑. การอนุมัติตาม อนุญาตตาม พระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวก สะดวกในการ พิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	ไม่มีความ เสี่ยง/ ความ เสี่ยงน้อย	การรับของขวัญหรือผลประโยชน์ หรือการรับสินบน ๑. ใช้ตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้กับบุคคลหรือ ผู้รับบริการ ๒. การรับสินบนของขงวิทยหรือ ของกำนันที่มีคำสั่งผลการ ปฏิบัติหน้าที่	เดือน ต.ค. - ส.ค. ๒๕๖๘	ทุกสำนัก/กอง	๑. จัดทำเอกสารที่ระบุรายละเอียดข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในการ ปฏิบัติงานที่จะเป็นการป้องกันการไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการ ทุจริตในเรื่องต่าง ๆ ๒. จัดทำมาตรการป้องกันการรับสินบนให้ผู้ปฏิบัติงานใน องค์กรทุกระดับถือปฏิบัติ ๓. จัดทำแนวทางการป้องกันการรับสินบนและการกำกับ ติดตาม ๔. กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดี เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต	

ประเด็นความ เสี่ยงการทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การรับสินบน	ระดับ ความ เสี่ยง	เหตุการณ์ความเสียหายการทุจริต	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
๒. การใช้อำนาจ ตามกฎหมาย	ปานกลาง	เจ้าหน้าที่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ ราชการเพื่อช่วยเหลืออำนาจ ความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ หรือบุคคลใดโดยเรียกรับสินบน เป็นการตอบแทน	เดือน ต.ค.- มี.ค. ๒๕๖๘	ทุกสำนัก/กอง	๑.กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อ ป้องกันการเรียกรับสินบนให้เจ้าหน้าที่ทุกคนในองค์กรถือ ปฏิบัติ - มาตรการป้องกันการค้าชดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับ ผลประโยชน์ส่วนรวม - ประกาศนโยบายงดรับของขวัญ ของกำนัลทุกชนิด เพื่อ ตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ ๒. เจ้าหน้าที่ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ถูกต้องตาม ระเบียบ กฎหมาย - ผู้บังคับบัญชาควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ - ประชาสัมพันธ์ช่องทางร้องเรียนเรื่องการทุจริตของ เจ้าหน้าที่ในองค์กรให้ประชาชนทราบ เพื่อสร้างความเกรง กลัวสำหรับการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่	

ประเด็นความ เสี่ยงการทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การรับสินบน	ระดับ ความ เสี่ยง	เหตุการณ์ความเสียหายการทุจริต	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
๓. การบริหารงาน บุคคล	เสี่ยงสูง	กระบวนการสรรหาพนักงานจ้างอาจมี การนำอุปถัมภ์หรือการรับบุคคลที่เป็น เครือญาติหรือบุคคลที่ตนเองได้รับ ผลประโยชน์เข้าทำงานในหน่วยงาน	เดือน ต.ค.- ก.ย. ๒๕๖๘	สำนักปลัด	๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและกำกับให้เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนให้มีความ ชัดเจนเพื่อลดการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสรรหา	
๔. การจัดซื้อจัด จ้าง	ปานกลาง	๔.๑ ผู้มีอำนาจอนุมัติหรือเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องเลือกซื้อหรือเลือกวิธีการ เจาะจงกับร้านที่ตนเองรู้จักหรือพูดคุย ได้ง่าย	เดือน ต.ค.- ก.ย. ๒๕๖๘	กองคลัง	๑. ผู้บังคับบัญชาควบคุมและติดตามการทำงานอย่าง ใกล้ชิดให้มีการสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. ดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกัน ผลประโยชน์ทับซ้อน ๓. ดำเนินการจัดทำนโยบายไม่รับของขวัญ	
	ปานกลาง	๔.๒ เกี่ยวกับการตรวจรับงาน - เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการตรวจความถี่ในการตรวจ รับงาน - ผู้ควบคุมงานไม่ควบคุมงานให้เป็นไป ตามแบบหรือมิได้กำหนดรูปแบบหรือ มิได้กำหนดรูปแบบรายการและอาศัย ช่องว่างกฎหมายเอื้อประโยชน์แก่	เดือน ต.ค.- ก.ย. ๒๕๖๘	กองคลัง	๑. จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรม ๒. จัดทำคู่มือการตรวจรับงานจ้าง ๓. ส่งเสริมคุณธรรมให้พนักงานและผู้บริหารมีคุณธรรม และความโปร่งใส	